

ПОЗИТИВНИЙ ВПЛИВ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНОГО КОНТРОЛЮ НА УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

Є.О. Юрченко, аспірант кафедри економічної політики

*Харківський регіональний інститут державного управління НАДУ
при Президентіві України*

У статті за результатами аналізу розвитку механізмів державного архітектурно-будівельного контролю визначено позитивний вплив на управління регіональним розвитком надані пропозиції щодо подальших шляхів розвитку організаційного та правового механізмів державного архітектурно-будівельного контролю.

Регіональний розвиток - це процес внаслідок якого відбувається перехід способу і рівня життя громадян, які проживають в межах певної територіально-адміністративної одиниці (регіону), від одного якісного стану до іншого, вищого [1].

Регіональний розвиток не можливий без стратегічного управління. Стратегії регіонального розвитку мають бути ув'язана зі стратегічними напрямками розвитку держави.

Стратегія модернізації суспільства, викладена у Програмі реформ на 2010 – 2014 рр. має наступні пріоритети державної політики:

- створення сучасної, конкурентоспроможної держави, визначальними характеристиками якої є верховенство права і розвинена правова культура, збалансована представницька демократія, сильне самоврядування, дисциплінований і мобільний державний менеджмент;

- гуманізація розвитку, що означає передусім збільшення соціальних інвестицій у людський капітал, формування сучасної інфраструктури життєзабезпечення;

- запровадження прогресивної моделі розвитку, що поєднує тактику реформаційних змін зі стратегічними орієнтирами та пріоритетами соціально-економічного розвитку з метою забезпечення ефекту «безперервної модернізації»;

- зовнішня політика ствердження національних інтересів у глобалізованому світі. Її основою є прагнення до утвердження рівноправних відносин з партнерами на принципах міжнародного права, відмова від участі у воєнно-політичних блоках, інтеграція з Європейським Союзом і розвиток відносин стратегічного партнерства з Російською Федерацією, США та країнами «Великої двадцятки» [4].

Розвиток регіонів має здійснюватися у відповідності до затверджених стратегій розвитку.

Головне питання, на яке відповідає стратегічний план регіонального розвитку, – як підвищити рівень добробуту мешканців і закласти міцні основи для його поліпшення в майбутньому. Рівень соціального розвитку регіону, у першу чергу, визначається його економічним розвитком, а якість життя населення значною мірою залежить від ефективності виробництва.

Тому, передусім, планується саме економічний розвиток. Ключовими питаннями економічного розвитку регіонів на сьогодні є такі:

- створення нових високооплачуваних робочих місць;
- залучення в регіон нових виробництв;
- розвиток виробництв, розміщених у регіоні;
- поновлення структури виробництва;
- розвиток методів просування та продажу регіональних товарів [2].

Найбільш характерні проблеми економічного розвитку регіонів України – це не тільки залучення в регіон економічних агентів, але і розвиток ринкової інфраструктури, будівництво та оновлення житла, упорядкування землекористування, підтримка зайнятості, розв’язання нагальних екологічних проблем [4].

Так, наприклад, в Сумській області стратегічним документом розвитку регіону є Стратегія економічного і соціального розвитку Сумської області на період до 2015 року «Нова Сумщина - 2015», затверджена рішенням Сумської обласної ради від 29.12.2010 [5].

Стратегічною метою розвитку Сумщини на період до 2015 року визначено суттєве підвищення рівня конкурентоспроможності області з-поміж решти регіонів України. Для населення області це міцний соціальний захист, стабільні робочі місця, високі стандарти комунальних та соціальних послуг. Для бізнесу створення зрозумілих та сприятливих правил для ведення бізнесу, постійний конструктивний діалог з органами виконавчої влади задля визначення існуючих обмежень та їх подолання. Для інвесторів це перелік привабливих для вкладення інвестицій пріоритетних галузей економіки області, контрольований та мінімальний ризик інвестування, дієва інфраструктура для супроводу інвестицій.

Головою Сумської обласної державної адміністрації ставиться завдання по входженню Сумщини до п’ятірки регіонів за рівнем економічного та соціального розвитку.

Досягнення стратегічної мети передбачає концентрацію потрібних зусиль на виконанні наступних пріоритетних завдань:

- визначити потенціал створення економічних кластерів у окремих підгалузях АПК, націлених на розвиток замкнутого високотехнологічного агропромислового виробництва та

на створення екологічно чистої конкурентоздатної продукції, розробити механізми розвитку та підтримки кластерних структур;

- визначити потенціал створення економічних кластерів у будівництві базуючись на існуючому в області досвіді, націлених на створення замкнутих циклів від виробництва будівельних матеріалів до будівництва готового житла та його обслуговування;

- впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій як у пріоритетних галузях при створенні економічних кластерів, так і на підприємствах машинобудування, хімічної галузі, підприємствах житлово-комунального господарства;

- створення необхідної для залучення інвестиції інфраструктури, зміцнення іміджу регіону як привабливого для інвесторів і націленого на інновації та застосування прикладних наукових розробок;

- стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в пріоритетних напрямках по створенню туристично-рекреаційних кластерів, активізації транскордонного співробітництва, по наданню інформаційних послуг при супроводженні інвестицій, по інноваціям у застосуванні ресурсо- і енергозберігаючих технологій;

- розвиток соціально-гуманітарної сфери щодо покращення рівня життя в області за рахунок кардинальних змін в системі управління освітою, охороною здоров'я, духовного виховання та ідеологічної свідомості населення [5].

Тому, стає очевидним, що регіональний розвиток не можливий без здійснення будівництва. Економічне зростання в певній мірі обумовлюється кількісними та якісними показниками будівельних робіт, кількості введених в експлуатацію завершених будівництвом робіт за певний проміжок часу. Під терміном будівництвом розуміється не лише нове будівництво а і реконструкція, реставрація та капітальний ремонт.

Ураховуючи, що на інвестиційну привабливість та розвиток будівельної галузі в певній мірі впливають прозорість дозвільних та погоджувальних процедур в будівництві в Україні прийнято та введено в дію Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» № 3038-VI від 17.02.2011 [3].

Вказаним законом та впровадженими на його виконання нормативно-правовими актами значно спрощено заходи щодо оформлення дозвільних документів необхідних для початку виконання будівельних робіт, спрощено і порядок введення завершених будівництвом об'єктів в експлуатацію, унормовано ряд інших проблемних питань.

Раніше для початку виконання будівельних робіт потрібен був дозвіл, який отримувався для всіх об'єктів будівництва, вказана процедура була недосконалою, потребувала значної кількості часу, не кажучи про вимоги щодо погодження проектної документації в територіальних органах з питань архітектури та містобудування.

Немало затрат часу вимагалось для введення завершених будівництвом об'єктів в експлуатацію, інколи державні комісії по прийняттю в експлуатацію налічували більше десяти посадових осіб, не дотримувались часові вимоги, що в свою чергу призводило до значної кількості корупційних ризиків в цій сфері. Замовники-забудовники інколи не доводили розпочату процедуру до логічного завершення. Кількість порушень містобудівного законодавства збільшувалась.

Наразі ж, в більшості випадків діє декларативний принцип, так наприклад для будівництва індивідуальних житлових, дачних та садових будинків та господарських споруд достатньо лише подати до територіального органу державного архітектурно-будівельного контролю повідомлення про початок виконання будівельних робіт. Для інших об'єктів, що належать до I-III категорії складності подається декларація про початок виконання будівельних робіт, об'єкти ж IV та V категорії архітектурної складності потребують отримання дозволу.

Для введення об'єктів в експлуатацію достатньо подати до територіальної інспекції декларацію, процедура отримання сертифікату відповідності залишається лише для об'єктів IV та V категорії складності. Урегульовано також, питання узаконення самовільно збудованих будівель та споруд I та II категорії складності.

Основною метою державного архітектурно - будівельного контролю є забезпечення законності, установлених норм та правил, безпеки громадян (під час будівництва та експлуатації будівель та споруд), належної якості кінцевого продукту будівництва.

Для досягнення зазначеної мети, органам державного архітектурно-будівельного контролю законодавцем надано значні повноваження, та визначено заходи впливу до порушників містобудівного законодавства.

Отже, розвиток механізмів державного архітектурно-будівельного контролю на сучасному етапі забезпечив спрощені вимоги до суб'єктів містобудівної діяльності при виконанні будівельних робіт та по їх завершенню, водночас оновленим законодавством визначено вагомні заходи впливу до порушників цих вимог, в тому числі значно підвищено розмір штрафних санкцій. Вказані заходи державного регулювання мають сприяти законослухняним представникам будівельної галузі та ефективно протидіяти порушникам містобудівного законодавства.

Вказані зміни механізмів державного архітектурно-будівельного контролю сприяли покращенню стану управління регіональним розвитком, оскільки значно спрощено процедурні питання, зменшено затрати в часі на дозвільні процедури.

Розвиток правового механізму ще потребує урегулювання ряду питань, які не вкормовані в оновленому містобудівному законодавстві. Доцільно впровадити процедуру

знесення самовільно збудованих будівель та споруд органами державного архітектурно-будівельного контролю на підставі рішень судів, розвитку потребують і заходи щодо стягнення штрафних санкцій з порушників містобудівного законодавства і т. ін.

Подальший розвиток організаційного механізму механізмів державного архітектурно-будівельного контролю потребує впровадження більш ефективних заходів інформаційно-роз'яснювального спрямування, що має забезпечити розвиток правової свідомості суб'єктів містобудівної галузі економіки держави.

Ураховуючи, що в регіонах нашої країни актуальними є питання ресурсо і енергозберігаючих технологій, доцільним стає розробка та впровадження державних будівельних норм, якими потрібно врегулювати мінімальні технічні вимоги до об'єктів будівництва в частині ресурсо та енергозберігаючих технологій. Виконання вказаних норм має контролюватися в контексті державного архітектурно-будівельного контролю.

Вказані заходи сприятимуть подальшому розвитку механізмів державного архітектурно-будівельного контролю та удосконалять механізм управління регіональним розвитком в даному напрямі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011.
Т. 4 : Галузеве управління / наук.-ред. колегія : М. М. Іжа (співголова), В. Г. Бодров (співголова) та ін. – 2011. – 648 с.
2. Индикативное планирование / А.Н. Петров, Л.Г. Демидова, С.М. Климов и др. – Спб.: Знание, 2000. – 96 с.
3. Про регулювання містобудівної діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=3&nreg=3038-17>
4. Стратегічне планування: навч. посіб. / М.А. Латинін, Т.М. Лозинська, І.В. Дунаєв ; за заг. ред. д.е.н., проф. О.Ю. Амосова. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2012. – 228 с.
5. Стратегія економічного і соціального розвитку Сумської області на період до 2015 року «Нова Сумщина - 2015» [Електронний ресурс] : Рішення Сумської обласної ради від 29.12.2010 - Режим доступу : http://www.state-gov.sumy.ua/docs/komitet_ekonom_pitan/strateg_ns2015.html